

ORSZÁG

VILÁG

BCU Cluj / Central University Library Cluj
GELLER ÖDÖN riportlapja

SCHUTZ
POSZTÓ
NAGYÁRUHAZA

Ország-Világ

(ERDÉLYI ÉLET)

Politikai, társadalmi, közgazdasági és művészeti országos riportlap

FŐSZERKESZTŐ: GELLER ÖDÖN

Fényképes igazolványokkal ellátott kiadói hivatali megbizottak:

Hegedüs Béla	București
Gózon Károly	Cluj
Geller Endre	Timișoara
Neuman László	Oradea
Krausz József	Satu-Mare
Berkes Andor	Tg.-Mureș
Dietrich Gusztáv	Brașov

Az Ország-Világ uccai árusítását beszüntettük.

Lapunk kizárólag előfizetés útján kapható.

Előfizetés egy évre: vállalatoknak, nagykereskedőknek és külföldre 1000, magánosoknak 600 lei

Orvosi hírek: hasábonként 50 lei. Gyászjelentések: egész oldal 4000 lei, féloldal 2000 lei.

A sajtótörvény értelmében két mutatószám elfogadása.

BCU Cluj / előfizetést jelent library Cluj

Hirdetések közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendők be, vagy bármelyik hirdető iroda útján is feladhatók. A hirdetések díja szövegoldalon 8 lej, hirdetés oldalon 6 lej négyzetcm.-ként. Nyíltér rovatban 50 lej, szöveggöztí részben 32 lei a sordíj. Ünnepi számokban a hirdetések és egyéb közlemények ára 50 százalékkal magasabb. Amely közlemények végén szorzójel (x) van, fizetett közlemények vagy kiadóhivatali hírek.

Ardeal-i szerkesztőség és kiadóhivatal: **ARAD, Bulevardul Regele Ferdinand 19. Telefon: 15-25.**

Szerkesztőségi órák: d. e. 8—12-ig, d. u. 4—6-ig.

Nyomda: „Phönix“, Arad, Piața Plevnei 2. Telefon 16-39.

Ardeal legfrissebb híreit az 52 éves

ARAD-I KÖZLÖNY

hasábjairól olvashatja

Fizessen elő az

ARAD-I KÖZLÖNY-RE

Hirdessen az

ARAD-I KÖZLÖNY-BEN

Rend legyen!

Nem szeretem azt az ideges atmoszférát, amely az ucára kicsöppent politikai hitvallást körüllegi. Valahogy elszoktunk a politizáló uccától és egyáltalában nincs inyünkre a suhancok politikai megnyilatkozása.

Robu vezér! — hagyja békében az ifjúságot és ne vigyen serdületlen kamaszokat magával agitációs körutjaira.

Az éretlen tacsók, akár kampóskeresztet, akár mógen-dóvidot, akár kalapácsos embert, akár buzogányt hordoznak a gomblyukukban, itt, ebben az országban ne politizáljanak!

Ha pedig a tacsók politizálnak, akkor a munkatáborokba velük!

Lehet, hogy furcsának fogja találni az olvasó, hogy mi, akik harcosai vagyunk a szólásszabadságnak és fiatalságunk jó nagy darabját a szabadságjogok küzdelmeiben apróztuk el, éppen mi modnjuk azt, hogy munkatáborba vigyék azt, aki politizál.

Amikor minden polgár politikai meggyőződését száz százalékig tiszteletben tartjuk, még ha világok választanak is el bennünket az illető politikai meggyőződéseitől — még sem rajongunk azért a felheccelt suhancsergért, amely jobbról és balról uccai hecceket provokál, vagy „a provokálást megtorolni“ magát hivatottnak érzi. Nekünk nem kritikai ideálunk a tizenhat és tizennyolc esztendőös suszterinas és kőmivességéd, amint bunkósbót ragad és fejbeverősdit játszák az ugyancsak tizenhat-tizennyolc esztendőös kampós-keresztés ifjúsággal.

A politika ne legyen tantárgy az iskolában. A könyv sem a jobb, sem a baloldalon nem lehet utlevél az uccai politizáláshoz, mert ezeknek az éretlen embereknek zsebkendő való a maszatos orruk megtörlésére, nem pedig pártzászló és eszméket jelképező politikai lobogó.

Ha rajtam volna, azokat a nagykoruakat is a munkatáborba küldeném, akik ezt a fiatalságot uccai heccekbe, — akár a jobb, akár a baloldaltól — belekergetik. Már maga az éretlenségi bizonyítvány, hogy eszméik kihangsúlyozására felelőtlenül ilyen felelőtlen elemeket küldenek doronggal és fokossal felszerelve.

Munkatáborba ezekkel a lelkiismeretlenekkel is, mert a munkatábor majd móresre tanítja a jobb és baloldali hec-meistereket . . .

Nem vagyunk kíváncsiak maramureși felvonulásokra! A polgárság rendet követel.

Rendet, amelyben lakása ablaka alatt az éjszakai órák-

ban a rendőr kabancsának ütemes kopogása az egyetlen csendbontó. A polgárság rendet akar, mert a mindennapi kenyér előteremtése éppen elég gonddal jár számára és az ilyen politikai macskazene külön nyugalomrabló nem lehet ezek mellett a napi életproblémák mellett.

Rend legyen ebben az országban!

Ne politikus csizmadiák és csizmadissuhancok idegesítsék estéinket és erre a rendre szigorú eréllyel ügyeljen a hatóság. Olyan vasmarokkal tanítsa meg kesztyűben dudálni a rendetlenkedőket, hogy elmenjen mindenkinek a kedve az ország békés hírnevének a meghurcolásától. Csak egy-két példát kell statuálni és a vándorpolitikusoknak egyszer és mindenkorra elmegy a kedvük a rendbontástól. A felnőtt, nagykorú polgárok kívánsága ez, akik nem tudnak lelkesedni sem a jobboldali, sem a baloldali suhancok uccai politikájáért.

Nincs
Mercur
könyve ?

Kérjen !

Mercur könyvel

50 legjobb aradi cégnél

vásárolhat készpenzáron

7 havi hitelre

Központi iroda Str. Bratianu No. 18.

Iskolakönyvek, iskolaszerek

„CULTURA”

könyv- és papirkereskedésbe megérkeztek.

Nagy személyi változások a bankfronton

Egyes bankokkal kapcsolatosan már régebben beszélnek különféle személyi változásokról, ezek a híresztelések azonban jobbra merész kombinációkon, alaptalan híreszteléseken nyugszanak. Kétségtelen azonban, hogy nemsokára mégis lesznek különböző változások, amelyek hamarosan meg is valósulnak. Elhatározott dolognak lehet tekinteni, hogy

Weiss Fülöp, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank elnöke még ennek az esztendőnek a végén, mindenesetre a bank legközelebbi közgyűlése előtt nyugalomba vonul.

Ennek a nyugalombavonulásnak a legkevésbé sincs pikáns karaktere. A Kereskedelmi Bank elnöke ennek az esztendőnek utolsó napján tölti be hetvennyolcadik évét. Csaknem hat évtizede dolgozik a bank és a magyar gazdaságérdek szolgálatában, meg lehet tehát érteni azt, hogy pihenésre vágyik. Erre különben nemcsak joga, de el nem vitatható érdeme is van. A béke szép éveiben ő volt az, aki a Kereskedelmi Bank révén a magyar gazdasági életet a keleti kereskedelmi életbe kapcsolta és bankári zsenialitásával, nemkülönben kereskedelmi érzékével, olyan összeköttetéseket teremtetett, amelyekből a magyar gazdasági életnek

óriási haszna volt

s amely összeköttetések azóta is ki nem apadó forrásként állnak a kereskedelem és ipar rendelkezésére.

Weiss Fülöp különben azok közül a bankárok közül való, akik a munka és fejlődés zavartalanságáról úgy is gondoskodtak, hogy komoly munkával és kemény diszciplinával kiváló bankári gárdát neveltek a Kereskedelmi Bank és a magyar pénzügyi fejlődés számára. Weiss Fülöp iskolájában olyan

bankári nemzedék

nevelődött, amely teljes dicsőséggel tudja folytatni azt, amit az apák és elődök kezdtek.

Az új elnök Chorin Ferenc, a Salgótarjáni elnöke vezér

igazgatója lesz,

tehát aggodalmat és kétséget nem is lehet táplálni aziránt,

URANIA

ÖNAGYSÁGA INASA

A felejthetetlen emlékü filmdiva: **JEAN HARLOW** utolsó filmje s egyben minden alkotásának legtökéletesebbje ez a ragyogó vigjáték, melyben partnere a legdivatosabb férfisztár: **ROBERT TAYLOR**.

hogy a folytatás méltó lesz ahhoz a dicsőséges multhoz, amely a Kereskedelmi Bank több, mint kilencévtizedes működését olyan gazdaggá és annyira értékesé tette. Chorin neve maga is fogalom, az európai műveltségnek, a gazdasági biztosságnak, a hivatottság jogos tudatának és a sikert magában is garantáló élénk és intenzív buzgalomnak a fogalma. Nem férhet kétség ahhoz, hogy őt nemcsak a gazdasági világ látja szívesen ebben az előkelő pozícióban, de örömmel üdvözik a magyar gazdasági életnek ezen fontos őrhelyén az állami élet legelőkelőbb funkcionáriusai is.

Chorinnak a Salgótarjáni éléről való távozása a Salgó életében is érdekes személyi változást jelent, amennyiben azt a pozíciót, amelyet Chorin ennél a szénvállalatnál betölt,

a magyar államéletnek egyik előkelő funkcionáriusa foglalja el.

Az illető régebben már működött gazdasági téren, mégis meglepően hat az, hogy fontos közjogi állását ismét a magángazdaság körében kínálkozó pozícióval cseréli fel.

De ha már a személyi változásokról szólunk, meg kell emlékeznünk arról a személyi változásról is, amely egy előkelő City-beli pénzintézetnél készül. Itt arról van szó, hogy

a vezérigazgató-helyettes,

aki ugyan hét évtizeddel a vállán is könnyen és frissen végzi munkáját, szintén nyugalomba vonul. Erről a nyugalombavonulásról a gazdasági élet minden tagja, a bank valamennyi barátja csakis a legnagyobb sajnálattal értesül. Ha van valaki, akiről el lehet mondani azt, hogy valóságos atya alárendelt tisztviselőinek, ezt a kitünő vezérről minden elfogultság nélkül meg lehet állapítani. A vezérigazgató-helyettesi állást egyelőre nem töltik be.

Borhegyi Károly, a 70 esztendőös ösdalos, az aradi dalárdák nesztora a katolikus kör, a katolikus dalárda és család-barátai részéről bensőséges, meleg ünneplésben részesült. A dal muzsájáért fáradhatatlanul rajongó fürge veteránt esti szerenáddal köszöntötte a katolikus dalárda, majd vigkedélyü vendégelés következett, melyen a katolikus kört Kádai igazgató képviselte, a dalárdát az új karmester, Karácsi minorita páter és Krauss helyettes karmester vezette. A késő éjszakai órákban még nagy társaság volt együtt a családi házában, hol az örökdedélyü Borhegyi, mindannyiunk Károly bácsija meghatottan, ezüst fejjel, csillogó szemmel köszöngette az üdvözlő beszédeket, elsősorban Székely Károly, a daloskör elnökének, a régi barátoknak öszinte szavait.

dr. —gár.

— Semmi kifogásunk sincs az ellen, ha laptársaink átvesszik eredeti cikkeinket, de csakis lapunk vagy cikkiróink megnevezésével.

Marják egymást...

Nem ököllel és bicskával, de maróluggal és sósavba mártott pennával piszkálják egymást az ellenzéki fronton a „tollbetyárok”, — ahogy az ujságírók új meghatározását olvastam egy megbízható parasztpárti ujságban.

Hol a sorok között, hol nyílt támadó cikkekben rugnak egymásba az ellenzéki sajtó tollnokai.

Olyan ádáz és keserű ez a küzdelem, hogy ha hinni lehet a támadó írásoknak, egy-két jelző és pofozkodásra kerül a sor a tiszteletreméltó urak között.

Vajh, mi az oka annak, hogy most, amikor a legjobban illenék összefogni az ellenzéki fronton, hiszen ilyen pergő tűz alatt még sohasem lapult maga a szabad szó és a szabad gondolat — egyszerre azok, akiknek most csak egyetlen irányban kellene harcolniuk, az alkotmány, a vélemény, az írás, a szót szabadsága érdekében, — egymásra emelnek fegyvert és dum-dum golyókkal, mérgezett nyilakkal, mellékmondatokba rejtett ölmos bunkókkal egymás fejének esnek, — az egész jobb oldal élénk gaudiumára...

Püffölik, marják egymást. Fricskát, barackot, rugást, pofont küldözgetnek egymásnak egy-egy jól megstilizált cikkben, — éppen csak hogy nem zsidózzák le az elvbarátot és fegyvertársat.

Ahelyett, hogy egymás ellen robbanó srappelljeiket a közös ellenfél felé lőnék ki, összes municiójukat az egymás gyengítésére pazarolják — csak azért — mert — a lapüzlet — az olvasó- és előfizetőharácsolás, úgy az egyik, mint a másik fronton veszedelembe került.

Az olvasó idegesen nézi ezt az elfajuló üzleti harcot és értetlenül csóválja a fejét, hogy ilyen nehéz percekben inkább egymással marakodnak ezek a rövidlátó, liberális irányú lapok, mint védekeznek a mindannyiuk létét fenyegető, egységes veszedelem ellen.

Egymásnak állítanak csapdákat, üzleti rókalyukakat, ügynökeik vidéken jobban ócsárolják a szemközti liberálist, mint a legszélsőbb kampóskeresztet, vallási, családi leleplezéseket terjesztenek, maguk a lapok hasábjait „leleplezésekkel” szinezik, megjegyzéseik, vezércikkeik oda-oda váganak a szomszéd laptársnak.

Vegyék az urak revízió alá a marakodás időszerűségének kérdését — és inkább „Schulter an Schulter” — a közös ellenségre vigyázzanak, mint egymást tépjék és gyengítsék, akár alacsony üzleti érdekből, akár hirtelen fellángolt privát antipátiából...

Szegény, szegény, ideges kollégáink, — legalább Ti szeressétek egymást — hisz az ördög se szeret benneteket édes magatokon kívül.

Arad közönsége szeretettel várja a Szabadkai-Jávor társulat bemutatkozását

A sárga leveleket seprő őszi szél elhozza hozzánk is a színjátszás, a sápadt rivalda fény zengő hangu vándormadarait, a tánc, a dal, a szerelem örök szépségének papjait, a színészeket.

A színház kapui újra kitárulnak, mint egy szerelmes óriási sziv. A biborfüggönyök sápadt aranyozásán megcsillan egy távoli mesevilág fénye.

A Szabadkai-Jávor társulat tagjai, akiknek tulnyomó részét e város már rég óta szívébe fogadott, örömteljes izgalommal készülődnek az aradi premierre. Mintha régen látott kedvest várnának találkozóra, olyan szivdobogtató izgalommal igyekeznek szépek, elbűvölők lenni s a legjobbat nyújtani abban a sok remek új darabban, amivel felkészültek a közönség meghódítására. November elsején az aradi városi színházban kigyullad a rivalda fénye... Thália papjainak s papnőinek ajkán kivirul a legszebb zene, a költői formákba öntött magyar szó...

Sulyos veretű drámák, történelmi korok nehéz figurái s vidám, könnyű szórakoztató darabok követik majd egymást. A közönség megtalálja mind azt, amit keres: vidám gondfeleltető, szemet gyönyörködtető operettek s költői szépségű színműveket. A két színigazgató személye garancia arra, hogy semmi zavaró momentum nem rontja el a közönség illúzióit. Nehéz áldozatok árán igyekeznek a legtöbbet, a legszebbet hozni Arad közönségének és a közönség, mely az igazi értékeket mindig meg tudta becsülni, minden bizonynyal melléjük áll majd és támogatni fogja a magyar színjátszás fáradhatatlan, áldozatkész apostolait.

Üdvözljük a bevonuló színészeket, üdvözljük az egész város nevében a színigazgatókat is, akik sikerrel kormányozták idáig a színészet viharos hullámok között bukdácsoló hajóját. A jó hír lassan jár, de mégis elérkezett hozzánk, s a T. Mureşen aratott sikerek, a ritka összhang színészek és igazgatók között, a mindkét részről becsületesen teljesített kötelezettségek egy nyugodt, eredményekben gazdag színiszezon elkövetkezését sejtetik.

Pénzfelvételekre — pecséttel ellátott hivatalos nyugta ellenében; — csak fényképes igazolvánnyal rendelkező kiadóhivatali megbizottaink vannak feljogosítva.

Helyes kereskedelmi politika

(Timisoara.) Nem lehet lekicsinyelni azokat az erőfeszítéseket és eredményeket, amelyeket a kormány a külkereskedelem átszervezésével és új piacok felkutatásával elért.

Az ország fennállása óta nem volt olyan intenzív és rugékony a külkereskedelmi politika, mint az utóbbi esztendőben. A kereskedelmi kormány bizottságai állandóan a külföldet járják, érintkezésben vannak a kormányokkal és a piaccal, tájékozódnak és tapasztalataikat igyekeznek az új kereskedelmi szerződések megkötésénél eredményesen felhasználni. Ma már elavult, használhatatlan a régi rendszer, amely arra volt felépítve, hogy nyugalmas időkben évről-évre megismétlődve, biztosítsa a megszokott termények és exportcikkék külföldi elhelyezését.

A versengés soha nem volt olyan nagy a piacokért, mint napjainkban. Minden állam termelő s egyben exportőr is.

Megtörtént az a hihetetlenül hangzó csoda, hogy Csehszlovákia, ez a kimondottan ipari állam buzaexportáló állam lett. Nemcsak a Jugoszláviából és Romániából kényszerű okok miatt beszerzett búzát továbbítja, hanem a belső termelést is annyira fokozta, hogy fedezni tudja a belső szükségletet.

A háború utáni idő másik csobogara a végletekig fokozott devizahiányban szenvedő gazdasági megpróbáltatásoktól vergődő országok.

Az összes eddigi külföldről beszerzett cikkeket igyekeznek az országban előállítani.

Ezen a téren Olaszország érte el a legjobb eredményeket. Mussolini kormánya büszkén hirdeti, hogy megnyerte a hatalmas buzacsatát, amely felér a legnagyobb háborús győzelemmel. Nagykiterjedésű mocsarakat csapoltak le és új termőterületek szerzésével fokozták a buzatermelést, amire Olaszországnak különösen nagy szüksége van Abesszinia meghódítása után. Olaszország az állattenyésztést is hasonlóképpen fokozza és nagyszabású erdősítési akcióval igyekszik az ország faszükségletéről gondoskodni. Olaszország behozatali mérlegében ugyanis a mezőgazdasági terményeken kívül a szarvasmarha és a fahozatal volt a legjelentősebb tétel. Az önellátási rendszer eredményei ellenére is még nagyon sok idő szükséges ahhoz, hogy Olaszország a belső termelés emelésével teljesen függetleníteni tudja magát minden behozataltól.

Ez a megállapodás főbb vonásaiban Németországra is vonatkoztatható, amely, Olaszország példáját követve, rész-

ben pótló anyagok termelésének fokozásával igyekszik le-
szorítani a külföldi behozatalt. Németországban már nem
tudnak nagyobb kiterjedésű területeket kihalászni a terme-
lés céljaira és azért másként kísérleteznek, hogy a behoza-
talt csökkentsék.

A helyes és céltudatos külkereskedelem ilyenkor mit
tesz?

**Uj piacok után kutat, vagy pedig igyekszik kipuhatólni,
hogy az egyes államoknak még milyen cikkekre van
szükségük.**

Összeállítja azoknak a cikkeknek a listáját, amelyeket
az országban még nem tudnak előállítani. A román külke-
reskedelmi politika ezt a helyes irányt követi. Az új keres-
kedelmi tárgyalásokkal, pótegyezményekkel és kliring meg-
állapodásokkal igyekeznek az export elé tornyosuló akadá-
lyokat elhárítani.

A minőségi termelés letta jelszó.

Minden exportállamnak az az első és a legszentebb fel-
adata, hogy sokkal jobb minőségű árut vigyen ki a piacra,
mint eddig. Vannak exportcikkek és ez főleg mezőgazda-
sági termelésre vonatkozik, amely sokkal értékesebb, mint
az import-államokban előállított hasonló cikk. Ez kedvező
előny, mert azt jelenti, hogy a behozatali államok egyre
emelkedő barrikádai ellenére is meg lehet találni azt a rést,
amelyen keresztül el tudnak jutni a külföldi piacokig.

A tárgyalásokról szóló beszámolók ismételten figyel-
meztetnek arra, hogy

**a gazdának és a termelőnek minden körülmények között
arra kell törekednie, hogy megjavítsa termékeinek ér-
tékét és a nivóját.**

Ha továbbra is megakarjuk tartani a külföldi piacokat,
ha nem akarunk kiszorulni az önellátásra berendezkedő ál-
lamokból, akkor csupa keresett, értékes árut kell továbbbi-
tanunk.

A kormány igyekszik a termelés zavartalansága érde-
kében megkönnyíteni a szállítást és hogy az exportban fenn-
akadás ne álljon be, a termelőnek is alkalmazkodnia kell a
változott viszonyok által parancsolt követelésekhez.

**Termeljünk jobbat, termeljünk csupa jó minőségű árut
és válogassuk meg, hogy mit adunk el a külföldnek.**

A külföldön népszerűsíteni kell exportcikkeinket, addig
kell fáradozni, amíg a nemzetközi piacokon az az egyöntetű
vélemény kerekedik felül, hogy

**a romániai áru értékben és árban felveszi a versenyt
minden más állam hasonló árujával.**

Körülröttünk mindenütt erre törekszenek az államok és
ebben az élénk, ütemes versengésben

nem szabad lemaradnunk.

Az idő átgázol felettünk, ha nem tartunk lépést a köve-

telményeivel, ha nem alkalmazkodunk a külföld kivánságaihoz. Az együttműködés a külkereskedelmi kormány és a termelők között fontos és elkerülhetetlen. A kettő egymást tájékoztatásával, biztatásával kiegészíti, munkára ösztönzi, amit soha nem szabad szem elől téveszteni. A kapcsolatokat még szorosabbra kell fűzni, a véleményeket még gyakrabban ki kell cserélni, s ha így lesz, akkor nem kell tartanunk az önellátási törekvések újabb megfélemlítéseitől. Nem kell félnünk attól, hogy elveszítjük nagy nehézségek és áldozatok árán megszerzett piacainkat.

MONDJ IGAZAT:

Lemondják az előfizetést

(Arad.) Lapunk egyik legutóbbi számában közöltük az aradi gyógyszerész-kamarának azt a határozatát, amely **pénzbüntetés terhe alatt megtiltja tagjainak, hogy bárkinek is kedvezményes áron szolgáltatassanak ki gyógyszereket.**

Jogos és igazságos kritikát fűztünk ehez a határozathoz, amelynek antiszociális és antihumánus mivolta városszerte visszatetszést keltett.

Mi lapunk fennállása óta hirdetett elvünket hangoztattuk, amikor a határozattal szemben a kisemberek mellé álltunk és kimutattuk, hogy

**a gyógyszer nem luxuscikk, amit fizessen meg az, aki
duskál a pénzben, ellenben olyan közszükségleti cikk,
amit mindenki számára hozzáférhetővé kell tenni.**

Ezt cselekedték a régi gyógyszerészek, ma is fennálló patikák alapítói és felvirágoztatói: az öreg Vojtek, a Rozsnyayak, Raig Lajos, Földes Kelemen, az öreg Kárpáthy. Nemcsak kedvezményes áron adtak gyógyszert a vékonypénzü betegeknek, hanem

**teljesen díjtalanul is mérték az orvosságot azoknak a
nincsteleneknek, akiknek még a kedvezményes áru
gyógyszere sem futotta.**

És lám mégsem mentek tönkre a jószívűek és emberségük következtében, ellenben szépen gyarapodtak és tekintélyes vagyont hagytak hátra övéiknek. Ezeknek a régi patikusoknak idejében a patikák felett kifüggesztett irgalmat hirdető

C O R S O

PÁRISBAN SZERETTEM BELÉD.

Az új évad legvidámabb, legelegánsabb, legszelleme-
sebb vigjátéka. Ebben a szenzációs filmjátékban min-
den eddigi sikerét felülmulja **CLAUDETTE COLBERT.**

cégérek igazak voltak, hiszen a gyógyszerértár valódi hivatását hirdették.

Körülbelül ilyenformán irtunk az aradi gyógyszerészek határozatáról. Tárgyilagosan irtunk, minden személyi élt mellőzve irtunk és eszünkbe sem jutott, hogy érzékenységet sértünk.

És ime mégis megsértődött egy aradi patikus: **dr. Kálmán Lajos**, a nagymultu Rozsnyay-gyógyszerértár tulajdonosa. Dr. Kálmán Lajos gyógyszerész visszaküldötte lapunkat azzal, hogy

nem kíván többé lapunk előfizetője lenni.

Nagyképűség lenne részünkről nagyhangon kijelenteni, hogy nem érint érzékenyen ez a lemondás. De bizony érzékenyen érint. Egyrészt azért, mert

a **Rozsnyay-patika** huszonöt éve volt lapunk előfizetője, másrészt azért, mert mi előfizetőinkből élünk, hiszen nekünk nincsenek rejtett és titkos jövedelmeink, hogy egyszerűen tultelessünk magunkat egy ilyen régi előfizető elvesztésén. Igenis érzékenyen érint bennünket, hogy a Rozsnyay-patika nem szerepel többé előfizetőink táborában.

De azért még sem esünk kétségbe a veszteség miatt. Sőt:

tovább haladunk a megkezdett uton és ezentul is meg fogjuk irni az igazat, mint ahogy huszonhat éven keresztül mindig megirtuk, akár tetszett egyeseknek, akár

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A mi lapunk a dolgozó emberek ujságja. A mi elvünk: igazat irni minden körülmények között és megvédeni a kisembereket, a dolgozókat. Ettől az elvünktől nem tértünk el huszonhat éven keresztül és nem fogunk eltérni ezután sem senki emberfia kedvéért.

Postăvărie

Vajda

Str. Gen. Berthelot 8 — Színházzat szemben. Mercurtag

MINT TÉLEN a LAKÁS KALYHA NÉLKÜL, olyan az üzlet vevő nélkül. Uj vevőket ma már csak jó szabadtéri reklám által szerezhet, mert bármilyen jó árut tart vagy készít, nem tudja értékesíteni, ha nem propagálja. Az

ORSZAG-VILAG „AGGE“ REKLAMOSZTALYA

Pénz helyet bont kapott egy nyerő egy bucurestii titkos rulettklubban

(București.) A sok közül egy ismert kétes existencia, egy világlátott, nyelveket beszélő, jó családból való fiatal-ember valamelyik nap este a Continentálban vacsorázott. Egyszerre angol szó üti meg a fülét.

A szomszéd asztalnál egy idegen ur hiába próbálta meg-értetni magát a pincérrel. A felszolgáló nem értett Shake-peare nyelvén.

Jeles ifju barátunk készséggel tolmácsolta az angol ur rendelését. Később át is ült hozzá. Megtudta, hogy asztal-társa amerikai vállalkozó, kékutazáson van az ó-világban.

— Lehet itt valahol kártyázni? — kérdezte az ameri-kánus?

Bucureștiben ne lehetne? Jeles ifju barátunk már vitte is.

A pénzes idegen a bakkszobában egy ideig szótlanul nézegette a tablót. Aztán azt mondta:

— Itt nagyon kicsibe megy a játék. Én pedig csak úgy, vagyok hajlandó játszani, ha legalább huszezer leit is tethetek.

A főnöknek az volt az álláspontja, hogy ha az idegen erőnek erejévelsokat akar veszíteni, miért akadályozzák meg ebben,

De szamításaiban csalódott. Az amerikai páratlan sze-rencsével játszott. Minden tétje teletalalat volt, viszont csai-hatatlan ösztönnel hagyta ki a bank ütéseit.

Másfél óra mulva már zsetonhegyek halmozódtak előtte.

Hiába kapacitálták, hogy maradjon még, felkelt az asz-taltól és beváltotta a zsetonokat.

Hatszáz ezer leit nyert.

Száz ezer leit adott kísérijének, ötvenezret borraivaló-nak osztott ki a személyzet között és távozott.

Két nap mulva rulettre szottyant kedve.

Most is a közismert aranyifjuval kalauzoltatta magát egy mellékucai titkos rulettklubba.

Amikor belépett az ajtón, a mindennapi kenyeret haj-

DIVATBAN, ELEGÁNCIÁBAN VEZET', ÁRAKBAN
LEGSZOLIDABB

DIVA

MODELLEK HAZ

Minorita-palota.

Consum és Inlesnirea tagok
bevásárlási helye.

---

szoló kisemberek, a pörgő golyó megbabonázott áldozatai összenéztek.

Mindenki tudta, hogy ki az új vendég.

Vajjon itt is sikerül-e neki?

Az amerikai nyugodtan, szemrebbenés nélkül játszott.

Ugy ment neki, mintha ő irányítaná a golyót.

Egy óra tájban megszólalt:

— Elég volt! Haza megyek!

A lakás tulajdonosának homlokán kiütött a verejték.

— De uram — hebegte — talán még egy félórácskát.

Az amerikai erre a legcsekélyebb hajlandóságot sem mutatta.

— Ugyanis, — vallotta be a tulajdonos — ilyen nagy játékra nem voltam elkészülve és most éjnek idején bizony várni kell, míg felhajtom a szükséges pénzt.

De az idegen erre a legcsekélyebb hajlandóságot sem mutatta.

— Nekem hétszáznegyvenezer lei jár — mondta ridegen — kérem kifizetni.

A tulajdonos azonban csak négyszázhuszezer leit tudott nagynehezen összekaparni. Háromszázhuszezerről bont adott.

A papirdarabot az amerikai zsebetette és gunyosan így szólt:

— Kiváncsi vagyok, ha történetesen vesztettem volna, felajánl-e nekem háromszázhuszezer lei hitel?

Borralvót nem adott és reggel elutazott Bucurestiből.

*

A bónnál senkisésem jelentkezett azóta.

Az amerikai bizonyára felhasználta utközben a papirost.

A gyorsvonat mosdófülkéjében ...

Legolcsóbban vásárolhat a

Comisio-ban

„DACIA“ kávéház mellett

HIRLAP

a legelterjedtebb magyar
kisebbségpolitikai napilap

A R A D

Str. Meşianu 1. — Telefon 97.

Magyar elterjedtségénél fogva a legeredményesebb hirdetési organum.

Bonyadalom egy aradi házasság körül

Regényes fordulatokban gazdag szerelmi regény szövődik egy idő óta Arad társasági köreibben. Egyik köztisztviselőben álló magas állású köztisztviselő fiatal leánya, egy karcsu természetű barna sport lady, akinek kezére magas állású urak pályáztak, a szerelem kiszámíthatatlan sorszerűsége folytán szerelemre gyulladt egy szerény állású ifju iránt. Ilyen és ehhez hasonló eseményekre már volt példa a világtörténelemben, de azért újra és újra szenzáció erejével hat, ugyanis az ifju, aki sem nem híres ügyvéd, sem nagyreményű politikus, olyan származással rendelkezik, mely — sajnos — a mai fajelméleti vitákkal s fajelméleti előítéletekkel megtűzdelt világban, különösen a jó társaságokban majdnem bűnnek számít.

A szerelem nem ismer fajelméleti problémákat, se egyéb válaszfalakat, — sőt. Minél jobban vitatkoznak a tudósok, minél keményebb tilalmakat állít fel a társasági előítéletek parancsoló szava, annál erőteljesebben él és jogait követeli a szerelem. (A szerelem jelen esetben ott virult ki a tennispálya ápoló talaján. Az ifju, akinek tisztességes polgári foglalkozása szerény megélhetést biztosít, szívesen áldoz a sportra. Elegáns fehér tennisz ruhájában valami exotikus keleti hírességhez hasonlított s amikor egy-egy sikerült szett után nevető olajbarna arcából kiragyogott fehér fogsora, a karcsu, barna urilány szívét megdobogtatta valami különös érzés a fehér shantung ruha alatt. Ez az érzés egyre fejlődött és erősödött s amikor észrevette, már nem lehetett rajta segíteni. Az urilány nem is akart, de annál inkább a szülők, akiket kétségbe ejtett ez aszerelmi regény. Igaz, hogy ez már így van a világ fennállása óta, a szülők tervezgetnek, a fiatalok cselekszenek, a szülők előítéleteket táplálnak, a szerelmesek pedig ledöntik a közöttük álló korlátokat.

Hosszu és kemény küzdelembe került, amíg a szülők végül is beleegyeztek a házasságba, a szerelem erősebbnek bizonyult, s a szülői szeretet, mely végül is csak a gyermek boldogságát óhajtja, meghajolt a fiatalok makacs, kitartó szerelmén.

Néhány nappal ezelőtt Aradul-Nou-n, ahol a fiatalok bejelentették házassági szándékukat, kihirdették a jegyeseiket. Arad és Aradul-Nou azonban közel van s így a hír gyorsan terjedt. Valahol egy másik szerelmes fiatal nő szívébe beledobbant a rémület, a csalódás, a megdöbbenés. A fiatal asszony sietve közbelépett, tiltakozást jelentett be a

kihirdetés ellen, mert a szerelmes vőlegény hűtlen férje volt, aki egy regényes, hosszú szerelmi história után a szülők akarata ellenére megszőktette és úgy vette feleségül első asszonyát.

Két szerelmes sziv küzd most egy férfiért. A feleség törvényes jogaira, elsőségére hivatkozik, a mennyasszony nem emlegethet mást, csak a szerelem jogát. Régi téma örök variációja, drámák és vigjátékok születtek már belőle. Régi a téma, de aki éli, annak örökre új marad.

A feleség, aki mégma is szereti férjét, nem akar válni, nem akar lemondani, a mennyasszony sem hagyja el a férfit, szereti és fel veszi érte a harcot. Ki lesz az erősebb, ki fog győzedelmeskedni, ezt ma még nem lehet tudni, de annyi biztos, hogy a látszólag bűnös férfi nem is olyan bűnös, elvégre nem tehet róla, ha olyan nagyon szeretik a nők.

Ujtajta felszólítólevél

A fizetésre való felszólítólevelek majdnem mind egyformák, a szokásos formaságokat tartalmazzák és lehet mondani, hogy évszázadok óta nincs változás ezen a téren. Hatást nem nagyon érnek el az ilyen levelek, hanem ellenkezőleg, az adós sértődik meg. Amerikában a kereskedelmi életben szakítottak ezzel a hagyománnyal is, mert úgy a felszólító, mint körleveleket és egyéb nyomtatványok vagy hirdetések szövegeit igen eredeti módon szövegezik. Egyik olvasónk előfizetője a **Readers Digest** című amerikai folyóiratnak, amelynek előfizetési díja a kellő időben nem lett beküldve. A következő felszólítólevelet kapta, amelynek fordítását itt adjuk szószerint:

„Kedves Előfizető! Emlékszik még azokra a napokra, amikor egy kis spárgát kötött az ujjára csak azért, hogy emlékeztesse valamire, amit nem akart elfelejteni?

Lehet, hogy már elhagyta ezen szokását és most néha egyet-mást elfelejt.

Ugy mint régen, kössön ismét egy kis spárgát az ujjára és emlékezzen — ne hogy elfelejtse — a csatolt számlára.

Reméljük, hogy levelünk mosolyt csal az arcára és abban az örömben részesülünk, hogy nem-sokára hallat magáról.”

A hitelező feltétlen eléri célját, mert ennyi kedves ötletesség jutalma csak az lehet, hogy az adós fizet. Csak azt szeretnék tudni, hogy nemfizetés esetén ezt a szellemes formát hogyan folytatják és ezért megkérjük a kiadót, küldje el az összes felszólítóleveleinek formuláit. Hátha lehet valamit tanulni.

Ártatlan nászéjszaka a vasúti váróteremben

Azt hiszem, vastag kötetet lehetne összeírni azokról a furcsa esetekről, kis komédiákról, burleszk fordulatos helyzetekről, melyeknek szenvedő alanya a közönség, főhőse pedig a csengő hangú, ragyogó külsejű, elegáns megjelenésű pénzdarab: a kétszázötven leies.

Kétszázötven lei. Sokat jelent. Kis gyakornokoknak heti fizetését, a szegény embernek talán egyhavi házbért. A kétszázötven leies közkedvelt, irigyelt, népszerű volt, mint egy jól befutott fess bonviván, aki a strandon is megállja a helyét. Irgyelték asikeréért, nagy reményeket fűztek a megjelenéséhez.

„Utánozhatatlan“, mondották a pénzügyminisztériumban, „nos, ezt próbálják meg utánozni“, hunyorogtak az általi pénzverdékben a direktorok. „Ezt a kemény diót törjék fel a tisztelt hamisító urak“, örvendeztek az államrendőrségi alkalmazottak, akik viszeret kaptak a lábukra a pénzhamisítók utáni szaladgálásban.

Ilyen sikere még nem volt pénznek, ilyen lelkesedéssel még nem vártak egy sztárt sem, ahogy a 250 leiest.

A dicsőség azonban nem tartott sokáig. Mondhatnánk a nagy karrier a születés pillanatában ketté törött. Érthetetlen és fatális volt, mint a Végzet. A kétszázötven leiesnek megjelenése pillanatában konkurrensé akadt. Olyan volt ez a konkurrens, mint a hírességek dublözze, bár nem maradt szerényen a háttérben, hanem az előtérbe tolakodott. Sok helyen őt tekintették az igazinak, hiszen lehetetlen volt közöttük különbséget tenni. Éppen olyan szép recézett, domborított, nemesen csengő pénzdarab volt, mint az igazi, beavattak szerint éppen azzal árulta el magát, hogy szebben pengett, ezüstösebben szólt, ha próbaképpen földhöz csapták. Ekkor kezdődött az a különös izgalom, mely feiszökött, mint a váltóláz. Különféle szekták alakultak egy-egy „szakértő“ körül. Voltak olyanok, akik nyalták, voltak olyanok, akik fogukhoz verve pengették, mások dörzsölték, — annál a régi közmondásnál fogva, hogy vakard meg az orosz — kibujik belőle a kozák.

Egyesek titkos jeleket véltek felfedezni az igazi, a valódi pénzen, mások szerint éppen, hogy a hamis pénzt árulja el a halvány titkos jel, mely a hamis pénzverde sorszámát jelenti. Viták és veszekedések dultak egy-egy kétés megjelenésű pénzdarab körül, pártok alakultak, de a dörzsölők, a pénznyalogatók többsége győzött, amikor derült égből lecsapó villámként rendelet jelent meg, amelyik eltiltotta a 250 leies pénzdarab nyilvános dörzsölgetését.

A kétszázötven leies sorsa mind jobban beborult. A pia-

ci kofák valósággal hadat üzentek a 250 leiesnek. A legvaló-
dobb pénz tulajdonosa is megzavarodott, amikor kitünő pén-
zét nem akarták elfogadni. A hit megrendült, a tudás cső-
döt mondott, a nyalogatás megszűnt, csak a foghoz verés
virágozik tovább a zsgori filiszterek között.

**Ma már ott tartunk, hogy a 250 leiesre mindenütt bi-
zalmatlanul tekintenek, s még egyes állami intézmények
pénztárainál, sőt, — az automata telefon pénztáránál
is megtagadják a 250 leies elfogadását.**

A 250 leies egyik tragikomikus áldozata egy fiatal há-
zaspár. A fiatalok az esküvő utáni éjszakát kénytelenek
voltak egy hideg és rosszul világított váróteremben tölteni.
A fiatal oradeai házaspár a lakodalom után kihajtatott az
állomásra, hogy az ifju férj városába, uj utthonukba in-
duljanak.

A férj minden készpénz vagyona összesen egy gyanus
250 leiesből állott. A házasságkötéssel járó kiadások, uj
szmoking, menyasszonyi csokor, jegygyűrű stb. felemész-
tették a szerény jövedelmü tisztviselő megtakarított pénzét,
az após pedig a leányka kiházasításánál öt esztendőre előre
lekötötte különféle hitelezőknek minden fölösleges jöve-
delmét.

BCU Cluj / Central University Library Cluj
Uj játéktér

XI.15.

kezással ke
ben 7

Óriás
167.112

48 egyenként 1.000.000.- Le

Amikor az izgalomtól kipirult arcu fiatal asszonyka és a türelmetlen szerelmes férj megakarták váltani egy közeli városkába szóló vasuti jegyet, a zord pénztáros megpengette a pénzt, megszaglászta, megkaparta és kijelentette, hogy nem jó. Visszadobta és lehuzta a pénztárablakot. A férj kopogott az ablakon, könyörgött, elmondta, hogy éppen most jön az esküvőjéről, a városban nincsenek ismerősei s házaságának első éjszakáját igazán nem töltheti a váróteremben. A pénztárosnak azonban bizonyára szomorú tapasztalatai lehettek, cinikusan mosolygott és kijelentette, hogy az, aki a mai világban házasodik, megérdemelne ennél is keményebb leckét.

A mennyasszony sirt és kijelentette, hogy inkább gyalog indul neki a nagy világnak, de az érzelmes bucsu után nem fordul vissza, különben is vendégek még mulatnak a lakodalmas házban és tiszta gaudium lenne, ha most letörve megjelenének éjnek idején. Ezek után a fiatalok beburkolóztak kabátjukba és egy változatos hangnemben lefolytatott, de egész éjszakán át tartó veszekedésbe kezdtek.

Hajnal felé a fiatal asszony nagyon megéhezett. Bemettek a vasuti restibe, ahol két forró kávét rendeltek. A fizetésnél szivdobogást kaptak mind a ketten, de a vendéglős, miután alaposan megvizsgálta a pénzdarabot, szó nélkül el-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*... az új játéktervű saccsjáték, mely-
saccsjegy 3 szériában játszik*

nyeresi esélyek!
nyeremény 429.000.000 - Lei

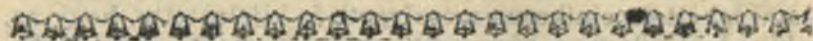
ennél nagyobb nyeremény

fogadta és visszaadott belőle.

Az ifju férj ekkor fejéhez kapott: — hogy ez előbb nem jutott eszembe — nyögte halkán — én bamba, én ostoba!...

— Nincs semmi baj, Pista — levizsgáztál, mint férj! — mondta a menyecske gonosz éllel.

Ezután felszálltak a vonatra és hazáig nem szóltak egy szót sem.

Megkergetett a patkány egy sétáló hölgyet a timisoarai Lloyd-soron

(Timișoara.) Mi is, laptársaink is többizben irtunk már a timișoarai patkányveszedelemről, sőt nyilatkozatokat is közöltünk a hatóságok részéről, amelyek szerint „**az irtás teljes erővel folyik**“. Illetékes helyen kijelentették, hogy az irtás a legszebb eredményekkel és ha minden jól megy, a legrövidebb időn belül eltűnnek a káros és veszedelmes élősdiek Timișoara belvárosából. Azt is tudomásul vettük, hogy a város vezetősége **nem kíméli a költségeket**, a Gea-Krayer legkiválóbb szakembereivel irtatja a patkányokat. A fáradhatatlan patkányfogók állítólag igen nagy ambícióval fekdüdtek bele a hajtóvadászatba, hogy munkájuk eredményes legyen. BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ugylátszik azonban a patkányok felvették a harcot a hatósági és gea-krayeri eréllyel szemben. Megették a vállalat bonbonjait és ma egészségesebbek, mint voltak azelőtt. Sőt, talán éppen ezek a patkánycsemegék okozzák, hogy — az Irás szavai szerint — ugy szaporodnak és sokasodnak, mint a tenger fővénye.

Legutóbb a Lloyd-sori sétányon támadt reá egy jólfejtett példány egy ismert uriasszonyra.

A hatalmas patkányt járókelők vették üldözőbe, a patkány viszont a sétáló hölgyet kergette. A patkány gyorsabbnak bizonyult a vadászoknál, már-már el is kapta önagysága lábikráját, amikor aztán egy bottal valakinek sikerült a farkára ütni, mire vészes sivitással elmenekült.

Minden befektetés, ígéret és fogadkozás ellenére ma ugyanolyan veszedelmes a timișoarai patkányveszedelem, mint volt a Gea-Krayerék irtása előtt.

Kiváncsiak vagyunk, hogy effektív patkánytetemekben milyen eredményről számolhat be a Gea-Krayer vállalat, mely ugyancsak fogadkozott, hogy patkánycsemegéje örökidőkre megszabadítja a várost a veszedelmes, betegségeket terjesztő élősdiektől. Vagy pedig az ő működésükre is vonatkozik az a régi polskairtó vicc, hogy: — ha a polska nem pusztul el a méregtől, meg kell fogni és agyon kell ütni. Igy is jó!

Pletykamamuskák meghiusult támadása egy aradi házaspár ellen

A pletyka természetrajzához tartozik, hogy a legkisebb gyanus, vagy félre érthető gesztus úgy lángra lobbanthatja, mint vonatszakra a száraz avart. A pletyka a bacillusok gyorsaságával dagad, terjed és gyarapszik. Elég egy szó, egy rosszul értelmezett kijelentés vagy a félreérthető látszat és már békés családi tűzhelyek omlanak a porba, családok nyugalma foszlik szerte s mire az áldozatok magukra eszmélnek: már résztvevők és kárövendők százai figyelik életük szakadékok felett futó vonatát.

Egy aradi gyermekorvos került most a pletyka gyújtópontjába. Azok, akik szeretnek a jólétesültség látszatával dicsekedni, tudni vélik, hogy az orvos válni készül feleségétől, akit évekkal ezelőtt szerelemből vett el s aki férje kedvéért vallását is megváltoztatta. Az agilis fiatalasszony férjének ideális társa volt, munkájában, célkitűzéseiben támogató segítőtársa. Nemrég történt, hogy a férjet elhivaták egy ismert uricsaládhoz. A kis páciens anyja aggodalmaktól gyötörve könyörgött az orvosnak, hogy mentse meg nagybeteg kisfiát. Az orvos fáradtságot, időt nem kimélve, napokon át virrasztott a gyermek betegágya mellett és minden emberileg lehetőet elkövetett a kisgyermek mngmentésére. A halállal vivott kétségbeesett küzdelmet siker koronázta, a gyermeket megmentették az életnek.

Az anya, aki gyermekének megmentőjét látta az orvosban, az anyai szív minden melegével, egy életre szóló hálát érzett az orvos iránt, az orvos viszont, aki egyébként is imádja a gyermekeket, meleg ragaszkodással csüggött a kis fiun, akit ő hozott vissza az életbe.

Igy történt aztán, hogy az orvos és a páciens anyja kö-

Vegyen szerencsés

Goldschmidt

sorsjegyet

zött kifejlődött az a nemes barátság, melynek alapja az egymást kölcsönösen becsülő emberek jobb érzéséből sarjad ki. A világ azonban könnyen talál cinikus és rossz indulatu magyarázatot a legártatlanabb kapcsolatokra is, érthető tehát, hogy az orvos feleségét a bajkeverő barátok tévesen informálták.

A családi harmónia olyan gépezet, melynek összhangját egy porszemnyi gyanu is megakaszthatja. Az orvos és felesége között is napirenden voltak a viták, viszályok, amelyek mindjobban elmérgesedtek. Végre is azonban a férjnek sikerült kimagyaráznia a pletykát, a feleség is meggyőződött a feltevés s a gyanu alaptalanságáról. A házastársak közötti jóviszony helyreállott, s a bajkeverők, a kárövendők öröme egy kissé korai volt, mert Dr. Van De Velde a házaselet titkainak legtudósabb ismerője is azt mondja: „Nem a konfliktus nélküli házasság az igazi jó házasság, hanem az, mely a konfliktusokat tartósan kiegyenlíti“.

A firenzei bállete csúnyán megbukott Aradon is, olyan biztos, mély erővel, hogy a közeljövőre joggal bizalmatlanná tette közönségünket más, valóban jó táncoscsoporthoz képest. Mert a reklám nagydobja elsőrendűnek verte a firenzeieket. Nem érdemes az egyes szereplőkkel, vagy részletekkel foglalkoznunk, mert ha fel is csillant egy-egy gondolat testi érzékeltetésé, ha akad itt-ott koreografiai könnyedség és érték, vagy csoport humor — mindez elveszett az egész „egység“ primitívességének ingoványában. A régi stílusú bálletechnikát nem tudta a mai művészi tánc modern falanxa áttörni — a firenzeiek előadásában. Így az estély mindvégig ilyen konglomerátum maradt és az eszmei hiányokat a szereplők színészi nesterkeltséggel igyekeztek pótolni. Aradon azonban köztudomásúan fejlett a tánc-kultúra és ennek folytán fejlett izlésű közönség van, mely minden világhír beharangozásának ellenére is azonnal felismerte a valóságot. Talár egy nagyvárosi varietének akad még az ilyen stílus-talan stílusú bálletre közönsége, de akkor is megfelelő pompás külsőségek és technikai bravurral fűszerezve, míg ez a csoport sem dekorációban, sem kosztümben, sem zenei kivitelben nem nyújtott semmit. A rendezőseget nem hibáztatjuk. dr. —gár.

Ardeal és Banat legelterjedtebb magyar napilapja a

Temesvári Hirlap

megjelenik naponta, vasárnap
kivételezéval a déli órákban.

Aradi zsidó úrilányok a kulturáért és művészetért

A Zsidó Nemzeti Szövetség otthonában egy este találkozót adtak egymásnak az aradi zsidó úrilányok. A késő őszenen bájos tavaszi hangulatot árasztott a leányoknak ez a lelkes kis csapata, akiket a művészet és a művelődés utáni vágy, a kultura óhaja, a szépségek keresése s a szürke, mindennapi élet gondjait megszüpítő költészet megismerésének vágya hozott össze.

— A kevéspénzü s a napi munkával elfoglalt pénzkereső lánynak egyetlen szórakozási lehetősége a mozi olcsó romantikája s néhány könyvtári könyv. Ez azonban nem elégíthet ki bennünket — mondotta az egyik halványarcu, barnahaju tisztviselőnő.

— Nincs egyetlen hely Aradon, ahová a mamák táncolni engedhetnék leányaikat, ez ellen tenni kell valamit — mondotta egy tüzesszemű bakfis.

— Én iparművész vagyok — mondotta a harmadik — s egy kiállítást szeretnék rendezni, ez azonban csak akkor lesz teljes, ha az összes aradi zsidó lányok tudásának, izlésének, szorgalmas munkájának eredményét egyszerre tudjuk bemutatni.

— A szüleink, valljuk be foglalkozásuk, társadalmi állásuk, anyagi helyzetük és száz más ok és körülmény megkülönböztetése folytán hihetetlenül széttagolt klikkekbe rétegződnek. Nekünk fiataloknak nem szabad ebbe a hibába esni, mert minden produktívitásnak az összetartás az alapja — mondotta a dúsgazdag zongoraművésznő és kedvesen rámosolygott a vele szemben ülő varronőre, aki eddig némán és idegenkedve hallgatta a többiek beszédét.

Meghatóan szép és megindítóan egyszerű volt az ifju lelkeknek ez a találkozója, a gyűlölettel telt világban a szeretetnek, a gondolatok szépségének ez a felcsillanása. Spontán vágy és ösztönös keresés hozta össze őket. Gazdagok és szegények, szőkék és barnák, halkszavúak és életvidámak, egyszerű házilányok, kifinomult művészeltek, de legfőképpen pénzkereső napi munkával elfoglalt leányok ülték körül a hosszú asztalt, mely fölött csakhamar nagy és lelkes tervek bontakoztak ki. Zsidó művészet, zsidó zene, irodalom és tudomány szerepeltek a megbeszélés tárgyai között. Egy tespedt közönybe fulladt város fiataljai sóvárogtak a fájón nélkülözött szépségek és kultura után.

Az élénk beszélgetésekből csakhamar kialakult a megvalósításra váró program egész sorozata. Tanulni, örülni, szórakozni s a művészi egyéniségeknek kibonta-

kozási lehetőséget nyújtani: ebben a pár szóban lehet összefogni a Zsidó Nemzeti Szövetség leánytagozatának programját.

A leánycsoport védnöknői tisztjére a következő hölgyek kérettek fel: **Bornstein Sándorné, Dán Oszkárné, dr. Dohány Sándorné, dr. Goldschmidt Lipótné, Grósz Józsefné, Hirschler Simonné, dr. Kövess Lászlóné, Mairovitz Emilné, báró Neuman Alfrédné, báró Neumann Marika, özv. Rotschild Nándorné, Vértés Henrikné, Weiszberger Gusztávné.**

Elnöknő **Szántó Szeréna**, ügyvezető ifjusági elnöknő **Weiszberger Márta** zongoratanárnő.

Hisszük, hogy Arad társadalmi és művészi életének fellendítésében nagy és fontos szerep hárul ezekre a lelkes fiatal leányokra, akik a haladás, az összetartás és szeretet jegyében indítanak harcot a közöny és az elfogultság sötét szellemei ellen.

Bizonyára

sokan emlékeznek még Aradon Eisenstädter szücsmesterre, akinek a konjunktura idején virágzó szücsüzeme volt nemcsak nálunk, hanem Clujon is. Saját autója járta az országot és szállította szörméit és bundáit. Bekövetkezett azután a dekonjunktura és Eisenstädter is tönkrement, mint oly sok más felfelé ivelő egzisztencia. Eisenstädter a hitelezők szorongatása elől kénytelen volt menekülni és különböző viszontagságok után kikötött Párisban, ahol a szakmájában dolgozott. Időközben a felesége elvált tőle és kivándorolt Buenos Airesbe, ahol egzisztenciát alapított magának. Az asszony nemrég meghívta magához Argentiniába a nővérét, Guttmannét, az „Ars” műkereskedés tulajdonosnőjét és ennek leányát.

Eisenstädterről, a volt aradi szücsmesterről sokáig hallgatott a fáma. Egyszer azután az a hír érkezett róla, hogy szörmecsempészéssel foglalkozik és egy ilyen kirándulása alkalmával az orosz határon agyonlőtték. Ezt a híradást közölték a világlapok is, ami annak idején meglehetősen felűnést keltett. Jöttek azután más események és az emberek napirendre tértek Eisenstädter tragikus vége feltt. Most azután **kiderült, hogy az Eisenstädter agyonlövéséről szóló hír kacsza volt.** Mi közöljük elsőnek, hogy Eisenstädter volt aradi szücsmestert nem lőtték agyon az orosz határon. Eisenstädter életben van és **jelenleg Bucureștiben él, ahol szerény keretek között folytatja mesterségét.** A fivérétől tudtuk meg, aki Bucureștiben egy nyakkendőgyár vezetője. Eisenstädter alighanem hosszú életű lesz, mert halála hírért költötték.

A beteglátogatók

Ha az ember beteg, jönnek a beteglátogatók. S a beteglátogatókkal együtt a betegség-történetek. Mert a látogatók, akiknek az lenne a hivatásuk, hogy szegény ágybanfekvőt vigasztalják, felvidítsák, rendszerint betegségről beszélnek.

Legutóbb, így szobafogságra ítélve, csodálkozva tapasztaltam, hogy azok is, akik egyébként vidám, csapongó képzelettel megáldott emberek, akik máskor színházról, mozíról, társadalmi kérdésekről, politikáról és minden egyébről egyforma könnyedséggel beszélnek, mihelyt meglátják a megvetett ágyat, az ágy melletti kis asztalon az orvosságokat, a hőmérőt, termofort és a betegség hasanló felszerelési tárgyait, egyszerre megbatulnak,

A betegágy elmélkedő magányában igyekeztem rendszerbe foglalni a beteglátogatók népes családját és megállapítottam, hogy ez a fajta az alábbi csoportokra osztható:

1. Aki sokkal betegebb. Ez körülményesen kikérdezi, hogy hol fáj, mi fáj s miután mindenre szépen feleltünk, elmondja, hogy ő ugyanezeket a fájdalmasokat érzi, de ezenfelül neki még a vérnyomása is magas s éjszaka fuldoklási rohamai vannak.

2. Aki új diagnózist állapít meg. Ez a látogató szintén behatóan érdeklődik az összes szimptomák iránt, majd megkérdezi, hogy az orvosod mit mondott. Amikor ezt közlöd vele, gunyosan mosolyog, kijelenti, hogy félre kezelnek, mert neked nem is az a bajod, ami ellen kezelnek, hanem egészen más, sokkal súlyosabb. Ő csak tudja, hiszen mielőtt ügyvéd lett, két félévet hallgatott az orvosi egyetemen.

3. Aki lázit. Ez a destruktív látogató. Amikor a beteg elmondja, hogy csupán sőtlan, hámozott léggömböt szabad ennie, ennék teljes céltalanságáról igyekszik meggyőzni. Azt ajánlja, hogy ne hallgass senkire, holnap egyél reggelire kolbászt, ebédre marhapörköltet és káposztáscevekerlit. Rögtön elmond egy esetet abból az időből, amikor neki gyomorfekélye volt. Miután az orvos által előirt diétától nem tudott meggyógyulni, düheben és elkeseredésében megevett két tányér töltött-

Bélyeggyűjteményt,

tömegeblyeget veszek. Ajánlatokat továbbit

az ORSZAG-VILAG kiadóhivatala.

káposztát. Azóta egészséges.

4. A kuruzsló. Ez is nagyon kártékony fajta. Bármilyen betegségben szenvedsz, neki van egy nagybácsija, akinek pont ez a baja volt. Miután pedig a két betegség azonosságát így megállapította, csodálkozva veszi tudomásul, hogy neked termofort rendelt az orvos, holott a nagybácsi hideg borogatást kapott. Erőnek erejével priznicet rak rád, kidobja az orvosságot és mást rendel, természetesen olyant, amilyent annak idején a nagybácsi kapott.

5. A betegség-mesélő. Elmondja a családjában úgy a le, mint a felmenőágban eddig előfordult összes betegségeket, azoknak lefolyását, gyógyítását s kimenetelét. Részletesen közli veled vakbél-műtétének összes eseményeit, különös tekintettel hősiess viselkedésére és arra a körülményre, hogy a tanár külön megdicsérte, mondván: Ilyen bátor betegem még nem volt...

6. Aki megijeszt. Szöges ellentéte annak, aki lázit. Ő szigoruan figyelmeztet betegséged súlyosságára, kedves példákat mesél, hogy ebből mi ered. Hiába hivatkozol arra, hogy már sokkal jobban érzed magad, ő szigoruan megint: Csak ne bizd el magad, még nem vagy túl rajta. Azután szomorú példákat sorol fel beteglátogatói multjából, amelyben nem is egyszer előfordult, hogy a virgonc beteg másnap jobblétre szenderült.

7. Aki fél. Hiába mondod, hogy nem szenvedsz fertőző betegségben, mert félstőléd, mint tya! ami leprástól. Messze ül az ágyadtól, valami fertőtlenítő cukrot szopogat és gyorsan távozik. Távozás előtt törülközőt kér és orvosoktól ellesett gondossággal kezét mos.

8. Aki unja az egészet. Kötelességből jön, mert úgy illik és mert te is meglátogattad, mikor beteg volt. Rögtön kijelenti, hogy nincs sok ideje, de legközelebb meglátogat és akkor hosszú ideig marad. Eltávolzik és soha többé nem látod.

9. Aki szeretné, ha nyögnél. Valami különös szenciációt vár, azt hiszi, hogy nyögni fogsz vagy jajgatni, esetleg magas lázad lesz és félrebeszél. Azt várja, hogy hánykolodj az ágyon, csikorkasd a fogad s szenvedj. Szeretné, ha Mehr Licht-szerű utolsó szavaidat az ő jelenlétében beregnéd el. Miután a várt látványosságából semmit sem nyujtsz neki, csalódottan elmegy.

10. Az irodalom-barát. Jön, részvétellel érdeklődik betegséged iránt... A kérdéseket feladja, de feleletre már nem kíváncsi. Amikor felelsz, már régen az ágyad mellé kikészített könyvekben lapozgat. Ettől kezdve már nem zavar, belemélyed egy könyvbe, amit sajnos nem tud kiolvasni. Ezért kölcsön kéri a könyvet, amely eddig betegséged egyetlen oáziása volt.

Jobbulást kíván és elviszi a könyvet.

Szabad-e pletykarovatot csinálni?

Ugyebár szórakoztató olvasmány a kedves, derüs, mosolygó, dévajkodó vagy éppen informáló pletyka. Neves és ismert emberek élete, tette nem lehetnek mindig a vezércikk oldalán. Az intimitások, az élet apró örömei, bajai, jelentős családi eseményei nem kövér cimbetüket, inkább elrejtett zugokat kívánnak egy-egy ujságban.

Két kedves, vagy ötletes mondatot. Néha egy ügyesen rejtett célzást.

De mint minden, amit leutánoznak, bizony sokszor olyan tulzásokba csap, hogy az ember ijedten kérde önmagát: szabad-e tovább is pletykarovatot csinálni, ha olyan követőkre akadunk, mint amilyen követőnk most egy vidéki laptársunk pletykarovat-vezetőjében akadt, aki népszerű „Amiről beszélnek és amiről hallgatnak” című rovatunk mását „Tudja-e?” cím alatt közli érdeemes olvasóival és szószerint a következő pletykákat tartotta szükségesnek kinyomatni: Tudja-e?

— hogy nagy vacsora mellett ünnepelték meg a kisbaba első születésnapját?

— hogy ott is találunk, ahol nem keresnek? Az ismeretlen adott kölcsön kétezer leit. Szegény . . .

— hogy egy hizott disznót „ültiztak” is? Még pedig egy osztásban.

— hogy nem érdemes kukoricafosztás közben piros csövet találni? Csók helyett botot kaphat a „szerencsés” megtaláló.

— hogy motor mellett is lehet gyalogolni? Még pedig husz kilométert.

— hogy versenyuszást rendezett a szép fiatalúr és a szép kislány. A tét: egy csók volt.

— hogy szőlőből is lehet hozományt adni. Az ideitermést kapják a fiatalok.

— hogy községünkben arany után kutat a fiatalúr? Nem a földben, hanem a zsebekben.

— hogy söröskrigliből háromszor ittak valakinek az egészségére? Háromszor egy kriglivel, még pedig ó-borból, de azután elsötétült a világ.

— hogy szüretkor három bürgét vágtak? Volt is két napig tartó multság.

— hogy a „trónörökös” részére kétszázezer leit tettek a bankba? Ezt az összeget négyéves egyetemi éve alatt zsebpénznek szánták.

— hogy megvívta a döntő csatát? Kilencvenhat leigazdát cserélt, de a veszítő fél visszakérte kölcsönképpen. Azóta újra folyik a kártyacsata, amely lapzártakor még tart.

— hogy a kislány megkapta az első nagystélyi ruhát? Alig várja az első bált.

Ezek után ne adjuk fel a pletykairás mesterségét?

Amicöl beszélnek és amicöl hallgatnak

— A napokban üzleti ügyekben Aradon tartózkodott **Bánó Marcel**, a Magyar-Olasz Bank igazgatója. **Rappaport Miksa**, a Pátria igazgatója látta vendégül a budapesti pénzkapacitást, aki aradi tartózkodása alatt rokonszenves egyéniségével sok barátot szerzett magának. Annál nagyobb részvétet keltett a hír, hogy **Bánó** igazgató Aradon súlyosan megbetegedett. Gyomorvérzése támadt és állapota oly súlyosra fordult, hogy egy aradi orvos kíséretében fel kellett szállítani a budapesti Therapia-szanatóriumba. Most az az értesítés jött Aradra, hogy **Bánó** igazgató állapotában örvendetes javulás állott be, ami bizonyára eloszlatja aradi barátai és tisztelői aggodalmát.

— A fával való tüzelés ma már valóban fényezés, legalább is a széles társadalmi rétegek számára, amelyeknek nem áll módjukban, az uzsora-árakat megfizetni. A tüzifa árának indokolatlanul magas emelését a CFR tarifapolitikája idézi elő. Az államvasutak vezetősége nem számol a helyzettel és megdrágította a fuvart, ami természetesen maga után vonta a fa árának uzsoraszerű ugrását. Aztán nagy baj az is, hogy a fatemelőknem tudnak szállítani, mert a vasut nem bocsát kellő mennyiségű vasuti kocsit rendelkezésre. Persze a fahiányt kihasználják azok, akik készlettel rendelkeznek és olyan magasra emelik az árakat, hogy ma már szinte megfizethetetlen a tüzifa. Legfőbb ideje, hogy a kormány erélyes kézzel rendet teremtsen a tüzifafronton.

— Többször irtunk arról, hogy a világhírű hangversenyénekesek és zeneművészek romániai körutjuk során elkerülik Aradot. Aki pedig mégis idetéved, annak vállalkozása anyagi szempontból kudarccal végződik. Most legutóbb **Alpár Gittát**, a világhírű magyar énekesnőt hirdették Aradon. Egyetlen estére jött volna hozzánk a ragyogó hangú primadonna. A romániai turné rendezőse lefujta az aradi fellépést, mert nem látott garanciát arra, hogy Arad behozza a magas gázsit és egyéb kiadásokat. Szomorú és megcsenyítő ez ránk nézve.

A szerencsétlen **Csukay László** rövid, de annál inkább zaklatott élete után ott alussza álmát a felsőtemetőben. a Haász-kriptában. A népszerű és rokonszenves földbirtokos tragédiája igazán osztatlan részvétet keltett, ami megnyilvánult a végtisztességen, ahol nemzeti és felekezeti különbség nélkül jelentek meg mindazok, akik ismerték **Csukayt**. Igaz és őszinte részvét övezi a mélyen sujtott özvegyet, aki néhai **Korbuly László** huszárkapitány elvált felesége.

— A „Diva” női konfekció-áruház az aradi korzó ne-

vezetessége lett. A költséges, nagyarányú üzletátalakítás után ma csillogó ékszerskatulya a város főutvonalán ez a pompás üzlet, mely értékes berendezésével, hatalmas készletraktárával beillik bármelyik nyugati metropolis legelitebb üzletnegyedébe, sőt méltán vetekszik a hasonló áruházak nivójával. Az áruház tulajdonosa mindent megtett, hogy a várost egy olyan látványossággal gazdagítsa, mely dicséretére válik nemcsak ömagának, de a város egész kereskedőtársadalmának. Az ő kifinomodott izlését dicséri ez az áruház, de elismerése annak a ténynek is, hogy Arad hölgyközönségét csak ilyen nivós áruházzal lehet kielégíteni. (x)

B É L Y E G G Y Ú J T É S

Leleplezzük az Occupation Française felülnyomasú bélyegeket

(Arad.) Kevesen tudják, miként jöttek létre az „Occupation française” felülnyomasú magyar bélyegek, amelyeket a katalógusok „Arad” elnevezés alatt közölnek. Igen érdekes adatokat tudtunk meg Lányi Izsó volt aradi nyomdátulajdonostól, aki annak idején a Goryn-nyomdát birta, ahol a bélyegeket felülnyomták. Előbb azonban el kell mondanunk az előzményeket.

Élt annak idején 1919-ben Arádon egy vállalkozó szellemű kereskedő, Wolf Jenő, aki mindenbe belefogott, amiből pénzt nézett ki. Ez a Wolf Jenő hallott arról, hogy a megszálló román csapatok parancsnoksága előbb Clujon, azután Oradeán felülnyomatta a posta birtokában talált magyar bélyegeket és ezekkel élelmes vállalkozók igen nagy nyereséget eredményező üzleteket bonyolítanak le. Ugyanez volt a helyzet Szlovenszkóban és a szerbek által megszállt magyar területeken is. Arad akkor francia katonai megszállás alatt volt és ezt a helyzetet igyekezett Wolf Jenő a magaszámára kihasználni.

Előbb megbeszélte a dolgot dr. Pálmai Lajos aradi közjegyzővel, a későbbi Károlyi-kormány igazságügyminiszterével, aki nemrég mint közjegyző hunyt el a magyar fővárosban. Dr. Pálmainak tetszett az eszme, amelynek sikerült megnyerniök dr. Varjassy Lajos akkori kormánybiztost is.

Most még csak a francia parancsnokságot kellett megnyerni. Dr. Varjassy ezt magára vállalta. Sikerült Saint L'Aumer kapitányt, vezérkari főnököt, hogy Goudrecoust tábornoknál pártólólag terjessze elő a magyar bélyegek francia felülnyomásának eszméjét. A dolog sokkal simábban ment, mint ahogy gondolták. Goudrecoust tábornok öröm-

mel járult hozzá a felülbélyegzéshez. A póstán talált készleteket felülnyomták és azok nagyrésztét Wolf Jenő Bécsbe szállította, ahol huzás haszonnal adott tul rajta. A haszonban tudomásunk szerint Wolfon kívül dr. Varjassy kormánybiztos, dr. Pálmai közjegyző és a francia vezérkari kapitány részesedtek. És most adjuk át a szót Lányi Izsó volt nyomdatulajdonosnak:

— Az 1919. év áprilisának vége felé megjelent nálam a Corvin-nyomdában dr. Pálmai Lajos akkori aradi közjegyző és aziránt érdeklődött, van-e nyomdában olyan betű, amely máshol az országban nem található, de főként aradi nyomdában nincs. Volt nekem akkor a nyomdában egy különös fajta betű, az ugynevezett Wöllmer-antiqua. Ezt a betűtipust még a háboru kitörése előtt rendeltem. Abban biztos voltam, hogy az én nyomdámon kívül ardeali (erdélyi) nyomdában nem található ez a betű-fajta. Ugy tudom, ma sincs sehol. Megmondtam dr. Pálmainak, hogy rendelkezem ilyen betűvel. Ezután azt kérdezte, tudnék-e bizonyos időre egy nyomó-gépet rendelkezésre bocsátani 4—5 napi időtartamra, amely idő alatt azon semmi mást nem szabad nyomni, csak azt, amit ő meg fog rendelni. Megnyugtató válaszom után elvben megegyeztünk a munkadíjban, amely az akkori viszonyokhoz képest elég magas volt. Ekkor még nem tudtam, miről van szó és őszintén szólva, nem is nagyon érdekelt.

— Kétszámnapig dr. Pálmai egy magasrangu francia tiszt társaságában újból felkeresett és ekkor véglegesen perfektuáltuk az üzletet. Csak ekkor közölte velem dr. Pálmai, hogy a magyar bélyegek átnyomásáról van szó. Másnap reggel dr. Pálmai, a francia tiszt és a 2. számú pósthivatal egyik főtisztviselője elhozták nyomdámba a pósta egész bélyegkészletét és megkezdődött a munka, amely nem is volt oly egyszerű, hiszen százszor kellett ugyanazt a szöveget szedni, mert a bélyegeket százazs ivenként nyomtuk felül. Különböző színü felülnyomásokat kellett csinálnunk. A szükséges festéket mi készítettük el házilag. A három ur közül az egyik állandóan ott volt a gép mellett és adta oda a berakólánynak a bélyegiveket.

Az ellenőrzés oly szigoru volt, hogy ebédszünet alatt és éjjel lepecsételték a nyomógépet és a kész felülnyomott bélyegeket elvitték.

A munka négy napig tartott. Összesen 56 féle bélyeget nyomtunk felül. Egyes bélyegekből feltünő sokat kellett felülnyomni, egyesekből pedig igen keveset. Azt nem tudom, hogy melyikből mennyit nyomtunk felül. A dolognak hamarosan hire terjedt a városban és sorra jöttek a trafikosok hozzám, hogy bélyegkészletüket lássam el felülnyomással, mert a francia parancsnokság elrendelte, hogy 1919 május 5-től kezdve kizárólag a felülnyomással ellátott bélyegek lehet-

nek forgalomba. Én természetesen nem teljesíthettem a kérésüket, de a felülnyomást ellenőrző bizottság mindenkinek a kérését készséggel teljesítette. A munka alatt rengeteg volt az érdeklődő, mert nagyszerű üzletet szimatoltak. Az is volt, — de csak egy rövid ideig.

A francia tiszt utasítására több ugynevezett Abartot is készítettünk és pedig fordított felülnyomást és kettős felülnyomást. Megtudtam, hogy ezeket az Abartokat igen jól értékesítették.

— Ugy tudom, hogy később rengeteg hamisított felülnyomású bélyeget hoztak forgalomba. Magam is láttam durva hamisításokat. A hamisított felülnyomást a szakember a betütipusról ismeri fel.

Az utánnyomások belütipusa egészen más, mint az eredeti.

Megkísérelték fényképezéssel és klisével hamisítani a felülnyomást, amely azonban nagyítóüveggel könnyen felismerhetően vastagabb, mint az eredeti.

Fontos szerepet játszik a festék.

A különböző színű felülnyomások kevert színek voltak, amiket házilag készítettünk. A megmaradt festékmennyiséget a bizottság magával vitte, hogy ezzel is megakadályozza az utánnyomást. Az én nyomdámól kizárólag eredeti felülnyomású bélyegek kerültek ki. Ezekből néhány komplett rost még most is őrzök. Ezek a bélyegek garantáltan valódiak, ezt a legszigorúbb szakellenőrzés is elfogja ismerni. Ha én akkor tudom, hogy milyen jó üzletet lehet csinálni a bélyegekkel, magam is összeszedtem volna jónéhány rost.

H I R E K

A jugoszláv filatelisták szövetség közgyűlésén elhatározták, hogy a póstaügyi minisztériumtól kérni fogják filatelistá-salter létesítését. A jelek szerint ez a bélyegárusítóhely Beogradban, később esetleg a póstaigazgatóságok székhelyein nyílik meg.

Első jelentés a magyar eucharisztikus blokkokról. Mint Budapestről jelenti tudósítónk, a budapesti eucharisztikus kongresszus alkalmából a magyar pósta speciális blokkot ad ki, amelynek példányszáma 100.000 darab lesz. A blokk keresztalakban a következő értékeket mutatja be: 6 fillér (Szent István), 10 fillér (Szent Imre), 16 fillér (Szent László), 20 fillér (az eucharisztikus kongresszus allegóriája), 32 fillér (Szent Erzsébet), 40 fillér (Szent Gellért püspök), 50 fillér (Szent Margit).

Az osztrák vasuti jubileumi bélyegsorozat előre láthatólag november végén jelenik meg. A sorozat az eddigi jelek szerint 3 értékből áll (12, 25 és 35 garas) és felár nél-

kül fogják árusítani. A tervek nagyon jól sikerültek és Exax akadémiai festő izlését hirdetik. Példányszám hivatalos jelentés szerint: 12 garas hat millió, 25 garas másfél millió, 35 garas egy millió darab.

Mussolini berlini utja alkalmával a német posta több alkalmi postahivatalt rendezett be. Így különleges hivatalok működtek szeptember 28-ikán Münchenben az 1 és 2. számú posták keretén belül. Berlinben az olimpiai stadionban, a leipzig-i téren, a Masurenallén és a Zoo pályaudvaron. Ezenkívül szeptember 27, 28 és 29-ikén több mozgó autópósta is dolgozott. Valamennyi hivatal a következő speciális lebetűzést használta: „25 bis IX. 1937 Staatstreffen Mussolini-Hitler“. A szöveg alatt a littoriai csomó és horogkereszt látható.

Hamis blokkok. A nemzetközi bélyegpiacon a legutóbbi hetekben hamis Puskin-blokkok tűntek fel, amelyeket az eddigi jelek szerint Prágából terjesztenek. A hamis Puskin-blokk nyomása bámulatosan jó és csak a papiros körül vannak bajok. A hamis blokk papirosa ugyanis durva, ezzel szemben a valódi blokkot krétapapirosra nyomták. A Puskin-blokkok vásárlásánál óvatosság ajánlatos.

Jól sikerült a VIII. nemzetközi kereskedőkongresszus. Bécsből jelentik: A VIII. kereskedőkongresszus a filatélia és a rendezőség újabb diadala volt. Több mint 200 kereskedő jött össze erre az alkalomra 22 európai államból és a rendelkezésre álló 106 asztal kevésnek bizonyult. A kereskedők nemcsak újabb összeköttetéseket szereztek, hanem szabadidejüket is jól töltötték el, mert a rendezőség nagyszerű programról gondoskodott, így többek között társasutazás volt „ismeretlen céllal“. Az ismeretlen cél, mint kiderült, végül is Heiligenkreuz és Perchtoldsdorf lett, ahol nagyszerű ételek és italok várták a kereskedők nagy seregét. A jó üzletek után a heiligenkreuzi bor nagyszerű hangulatot teremtett és így nem csoda, ha a jövő évi bécsi IX. kereskedőkongresszus legtöbb asztalát már előre lefoglalták a résztvevők. (Kr. B.)

Ön is fizessen elő a legjobb, legolcsóbb és legnívósabb magyar bélyegszaklapra. A LÉGRÁDI Dezső szerkesztésében megjelenő

BÉLYEGGYÜJTŐK LAPJA

Önt mindenről tájékoztatja. Kedvezményes előfizetési ár 180 lei, amely használatlan bélyegben is beküldhető a lap kiadóhivatalának címére: Budapest, VIII., Pál-ucca 6—8, I. 21. Mutatványszámot 16 lei használatlan bélyeg ellenében küldünk.

A két Toledó blokkról kétségtelenül megállapítható, hogy hivatalos kiadványok. A nemzeti kormány ezeket a blokkokat a zürichi Orell Füssli cégnél nyomatta és azok augusztus 16-ikától kezdve portózás céljaira is felhasználhatók. A két ujdonság, amelyből 50—50.000 darab készült, 1938 június 30-ikáig marad érvényben a spanyol nemzeti kormány területén. Az utóbbi időben piacra került Ayamonte, Pins del Vallés, Riudor, Bages és vinebrei blokkujdonságok azonban nem tekintendők hivatalos bélyegeknél, mert ezekhez a spanyol postának semmi köze sincs.

Az osztrák posta rendkívül érdekes újítást fog bevezetni, amennyiben a svájci postaigazgatóság példáját követve, autópóstahivatalt állít fel, amely kiállításokon, szabdattéri előadásokon, népgyűléseken, kongresszusok alkalmával működik. A hivatal hatalmas teheautóra lesz felszerelve, természetesen speciális módon berendezve. Az autópóstát, amely alkalmi bélyegzőt is használ, nagy érdeklődés előzi meg.

Megalakult a jugoszláv bélyegkereskedők egyesülete. Beográdból jelentik: Vasárnap Beográdban a jugoszláv bélyegkereskedők egyesületet alakítottak, amelybe valamennyi hazai kereskedő belépett. Az új egyesület elnöke Klimetzky Oszkár.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ujdonságjelentés

EURÓPA

Ausztria (Österreich). Az új télisegélybélyegsorozat október 18-ikán jelenik meg. Az ujdonság, amely rásztermélynyomásos eljárás szerint készült, rendkívül csinos ki-
viteli:

5+2 garas sötétzöld, gyermekápolás. (Gyermekkertész-
nő csecsemővel.)

12+3 garas szépiabarna, gyermeketetés. (Asszony gyer-
mekét etetve.)

24+6 garas sötétkék, gondoskodás az aggokról. (Ápoló-
nő, aggastyánt támogatva.)

1+1 schilling karminvörös, betegápolás. (Apáca férfi
betegágyánál.)

Az ujdonságból 200.000 teljes sorozat jelent meg, a
kisebb 3 értékből 700.000—700.000 darab.

Bulgária (Bulgarie). A postaigazgatóság két ujdonsá-
got adott ki: 4 léva sárgásnarancs, 14 léva barna.

Csehszlovákia (Ceskoslovensko). A nemzetközi munka-
ügyi hivatal prágai összejövetele alkalmából a csehszlovák
posta váratlanul bélyegeket adott ki. Az ujdonság október
6-ikán jelent meg és csak október 31-ikéig érvényes. Az
egyes értékek 50 haléru (Dr. Benes). 1.50 és 2 Kc (tájké-
pek) változtatott színben. Mindhárom értéken a következő

felülnyomás olvasható: „B. I. T. 1937“ Bureau International du Travail). Példányszám még ismeretlen. — Masaryk Tamás halála alkalmából a posta gyászbélyegeket adott ki. Az ujdonság egyik értéke teljesen azonos az 1934-ben kiadott 2 koronás bélyeggel, csak az évszámot cserélték ki, míg az 50 haléros darabot, amely azonos az 1930-ban kiadott értékkel, ezuttal a gyász jeléül fekete színben nyomták. Az ujdonság már minden pósthivatalban kapható.

Franciaország (France). Érdekes ujdonsággal kedveskedett hiveinek a francia posta, amennyiben a szamothrakei győzelmi istennőt ábrázoló két bélyeget adott ki. Az új széria sajátossága az, hogy csak leveleőlapokra felragasztva kaphatók kizárólag a Louvreban, valamint a fontainebleau-i és a versaillesi muzeumokban. A gyakorlatban tehát ez a sorozat használatlanul csakis gummirozás nélkül létezik. 30+70 centimes zöld, 55+70 centimes vörös.

Ugyancsak a francia posta adott ki a portódijszabás emelkedése folytán szükségessé vált új értéket a szokásos mintában: 65 centimes kék.

Szeptember 1-én váratlanul egy jótékonybélyeg is megjelent: 65+25 centimes lilabarna.

Irország (Eire). A posta 3 magas értékű bélyeget adott ki: 2/6 sh. zöld, 5 sh. vörösbarna, 10 sh. kék. Valamennyi érték Szent Patrikot, Írország védszentjét ábrázolja.

Liechtenstein. A forgalomban levő sorozat pótértékkel bővült: 5 Rappen zöld és világos sárgásbarna.

Németország (Deutschland). Új blokk a nürnbergi párt-nap alkalmából: 6+6+6+6 (+76) Pfennig sötétzöld és fekete.

Norvégia (Norge) forgalomban levő új mintában pórtóértékkel lepte meg a gyűjtőtársadalmat: 7 öre zöld, 15 öre olivzöld.

Svájc (Helvetia). Az autópósthivatalok részére különleges bélyeg jelent meg, amely az autópóstat ábrázolja: 10 cent zöld.

Törökország (Turkiye). A török történelmi társaság kongresszusára a posta alkalmi sorozatot hozott forgalomba: 3 kurus világoslila, 6 kurus zöldeskék, 7½ kurus karminrózsa, 12½ kurus kékesfekete. Az ujdonság két értéke történelmi leletet, másik két értéke pedig Kemal Atatürköket mutatja be.

Játszának bizalommal a Loteria de Stat

Colectura Oficiala-nál

Főelárusítóhely: Cluj, Regina Maria No. 46.

Arad: I. OLARIU, Str. Bratianu 3.

**EGÉSZEN
RÖVIDEN:**

az

Ország-Világ

(Erdélyi Élet)

a legiobb,

a legrégibb,

a legmagyarabb,

a legérdekesebb,

a legmegbízhatóbb

romániai magyar-

nyelvű riportlap!

Olvassa és terjessze!

In „Caz de negăsire“ Oficiul postal local este rugat a
înapoia revista: ADM. ORSZÁG-VILÁG ARAD.

Csak az árak olcsók, minőségeink változatlanul jók!
GOLDSTEIN LAJOS
divatáruháza, Arad, Str. Bratianu 2.

Mélyen leszállított árakon nagy választékot nyújtunk kosztüm és kabátujdonságokban; bársonyok, selymek és mosóanyagokban. A hölgy- és férfiközönség kedvelt bevásárlási helye.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Irógépek eladása, számológépek, töltőtollak javítása.
Az ország legrégibb, legjelentősebb szaküzlete

M. S Z E G F Ü

ARAD, Strada Bratianu No. 7. — Telefon 111.

B É L Y E G Z Ó K E T

olcsón, jól és
azonnal készít

Stampa

bélyeggyár, Arad,
Str. Eminescu No. 12.

Hol fordittassa okmányait?

M i t r a I. Sándor-nál!

dipl. jegyző és vizsgázott törvénytudományi jegyző, hivatásos
FORDITÓ, fordításokat eszközöl felelősség mellett a
következő nyelvekből: román, magyar, német, francia,
angol, olasz, spanyol, orosz, latin, cseh, lengyel, holland,
szerb, bolgár.

Arad egyedüli többnyelvű fordító irodája. — Információs iroda. — Bejegyzett cég.

Arad, Bulev. Regele Ferdinand 5. Csanádi Bank-palota.
Másolásokat és levelezéseket vállal, cégek részére
jutányos diazás mellett. Szegényeknek, munkanélkülieknek kedvezményt nyújt.